

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Volumen ...**

Ivstitia Et, Ivs. Sex Libris totidem Tractatus appono, nempe de rerum
Dominio, de Restitutione, de Contractibus Gratuitis, de Contractibus
Onerosis, de Contractibus Fortunæ, de Contractibus Adminicularis, de
Quasi-Contractibus, & nonnullis Innominatis

Escobar y Mendoza, Antonio de
Lugduni, 1663

Cap. 16. Circa horam qua in die ieiunij instituendum est prandium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80681](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80681)

CAPVT XVI.

*Circa horam, qua in die ieiunij instituen-
dum est prandium.*

DVBIVM LX.

*An qui sine causa notabiliter horam pran-
dij anticipat, violat grauitur ie-
iunium?*

REcolo ex section. i. horam sumen-
di refectionem in omnibus Ec-
clesiis ieiunij esse sextam, seu
meridianam. Quia ita vniuersali
consuetudine est introductum, &
contrarium ab ipsa abrogatum. Quæsierim
autem, num mortale piaculum sit notabili-
ter hanc prandij horam sine causa anti-
cipare?

³¹⁴ Mortale est. Quia qui manet, aut ante con-
suetam horam comedit, non ieiunat. Sic Fa-
gundez *præcept. 4. lib. 1. cap. 3. num. 4.* addens,
semihoram, respectu horæ prandij, quæ est vin-
decima hora diei apud nos, esse tempus nota-
bile. Nauarr. *summ. cap. 2. 1. num. 27.* Syluest. *ver.*
ieiunium, num. 13. Tabien. *quest. 5.* Azor. *part. 1.*
lib. 7. cap. 1. 1. quest. 3. Llamas *part. 3. 2. Method.*
cap. 5. §. 2. 5. Reginald. *lib. 4. numer. 160.* Barbosa
in collect. D. D. ad Decret. dist. 25. c. vnum hora-
rium, n. 5. & alij.

³¹⁵ Non est mortale. Quia hora sumendæ re-
fectionis non est de ieiunij essentia, sed illius
circumstantia, seu conditio quædam. Igitur nõ
seruata hora prandij, verè præcepto satisfacit
quoad substantiam: nec peccabit grauitur, qui
horam præscriptam pro prandio non seruat.
Ita Palqualig. *decis. 146. n. 3.* & 4. citans plures
Canonistas. Lessli. *l. 4. c. 2. d. 2. n. 13.* Tolet. *l. 6. c. 2.*
n. 5. Filliuc. *tr. 27. p. 2. n. 72.* Bassæ. *v. Ieiunium 1.*
n. 16. Trull. *l. 3. Decal. c. 2. dub. 4. n. 13.* Tamburin.
rom. 2. de iure Abbat. d. 12. qu. 10. nu. 9. Bonac. *de*
præc. Eccles. d. ultim. qu. 1. punct. 4. num. 5. Diana
p. 1. tr. 1. 9. resol. 27. Layman. *l. 4. tr. 8. c. 1. nu. 11.*
& alij.

³¹⁶ Fateor, olim lethalem fuisse notabilem re-
fectionis præuentionem, quando vnicum præ-
dium sumebatur cenæ tempore. Nunc verò
quia cœna mutata est in prandium, mortale
non esse, sed veniale tantum probabilius esse
crediderim.

DVBIVM LXI.

*Præueniens, notabiliter absque causa
prandium, tenetur ne iam ea die
ieiunare?*

³¹⁷ Non tenetur. Quia grauitur deliquit, &
ieiunium omnino violauit: ergo iam eo
die sine nouo crimine poterit, quoties ei li-

buerit, manducare. Sic Sancius in *select. dub.*
53. num. 5. citans Lessium, Paludanum, ac Syl-
uestrum. Et consequenter tenentur hoc fateri
Doctores pro prima sententia Dubio præce-
denti adducti.

³¹⁸ Tenetur omnino. Quia anticipando nota-
bilitur prandium ieiunium grauitur non vio-
lauit, sed tantum leuiter: ergo tenetur ceptum
ieiunium perficere. Ita Palqualig. *decis. 153.*
citans Manuelem, Lopez, Azorium, Reginal-
dum, Laymanum, Fagundez, Villalobos, Trul-
lench, & alios. Viuald. *in append. ad capit.*
15. de ieiun. Quadragesim. numer. 59. Do-
ctoresque pro secunda sententia Dub. 64.
adducti.

Cum his opinor eorum vero fundamine ni-
xus. Nec pariar, Paludanum, Syluestrum, ac
Lessium pro contraria sententia à Sanctio im-
merito citari. Nam Auctores hi loquuntur de
eo, qui sciens siue cum culpa, siue sine illa
sumpsit mane ientaculum, aut prandium non
ieiunandi intentione: quo in casu edocent,
esse probabile ea die non teneri ieiunare,
cum ieiunium iam fuerit voluntarie vio-
lata.

DVBIVM LXII.

*An in Quadragesima ieiunio liceat, Cle-
rico, aut seculari prandere, prius-
quam vespere di-
cantur?*

³²⁰ Non licet. Quia in cap. Solent, de consecr.
dist. 1. dicitur, Solent plures, qui se ieiunare
putant, in Quadragesima, mox ut signum audie-
rint ad horam nonam, comedere. Qui nullatenus
ieiunare credendi sunt, si ante manducauerunt;
quam vespertinum celebretur officium. Afferit D.
Thomas 2. 2. q. 147. art. 7. Canonem hunc esse
Concilij Chalcedonenis. Sic Palud. *in 4. dist.*
15. q. 4. artic. 4. concl. 1. Albertin. apud Viuald. *in*
append. ad Candelabr. c. 15. num. 51. Citantur, &
Ledefma, Richardus, ac Syluester. Decius *cap.*
ad audientiam, de rescriptis, n. 21.

³²¹ Licet plane. Quia Vespertini officij recitatio
nullam habet cum vnica concessa in die ieiunij
comestione connexionem. Ita Barbosa *ad ne.*
cap. Solent: cit. de consecr. dist. 1. n. 2. Nauarr. *summ. c.*
21. n. 27. Caiet. *v. Ieiunium, c. 1.* Syluest. *num. 12.*
Palqualig. *decis. 44.* Reginald. *l. 4. num. 159.* Fa-
gundez *præc. 4. l. 1. c. 3. num. 9.* Medina *Cod. de ie-*
iun. qu. 2.

³²² Profecto, quidquid sit de Canonis vi, quem
apud Concilium citatum, aut alibi non inue-
nio, consuetudo præscripta probat eum iam
abrogatum, nec necessarium esse ad ieiunium
debitè implendum, prius vespertinas recitari
preces, quæ nullum ordinem ad ieiunium du-
cunt: vnde nec Clerici tenentur dicere Vesp-
eras ante prandium. Admittens verò gratis,
quod Canon nunc vigeat, intelligo eum de
hora, in qua vespere debent recitari, vt scili-
cèt, ante ipsam non comedatur: non verò quod
non comedatur ante ipsam recitationem.
Assolent enim vespere in Quadragesima vn-
decima hora apta iam prandio recitari. Cum
Fagundez loquor.

si iusta addita causa, poterit vel notabiliter praeveneri.

DV BIV M LXIII.

An possit ieiunans per unam integram horam ante meridiem absque villo piaculo prandium finire?

³²³
Non potest. **N**on potest sine lethali. Quia graviter tempus à consuetudine praescriptum, pervertit. Sic Azor. p. 1. l. 7. c. 1. §. 4. Non potest sine veniali. Quia sine rationabili causa prandium anticipat saltem leuiter receptam consuetudinem violat. Sic Vigner. c. 7. institut. §. 3. vers. 1. Graff. p. 1. l. 7. decis. l. 2. c. 37. n. 35. Manu. in Bulla §. 6. Tolet. l. 6. c. 3. num. 5. Trull. l. 3. Decal. cap. 2. dub. 4. num. 2. Villalob. tractat. 23. difficult. 9. numer. 1. Sancius in select. dub. 53. numer. 1.

³²⁴
Potest quidem. Potest sine villo piaculo. Quia iam apud omnes consuetudine est inductum, ut mox post vndecimam horam ieiunans possit prandium incipere. Ita Pasqual. decis. 147. n. 4. Fagundes prac. 4. l. 1. c. 3. n. 4. Ludou. de San. Iuan. quem citat, & sequitur Leand. tr. 5. d. 5. qu. 12. Angl. de ieiun. q. 9. d. 3. diffie. 1. conclus. 2. & alij communiter.

³²⁵
Hec verius mihi. Existimo hanc sententiam esse veriozem, postquam hodie tam saeculares quam Religiosos vndecima hora comedere, id obtinente, & Romæ, & ubique terrarum consuetudine, quæ vim obunet legis.

DV BIV M LXIV.

An ieiunans possit absque vlla culpa prandio dare operam ante vndecimam (v. gr.) horam iam à Doctores, aut à consuetudine praescriptam.

³²⁶
Non potest. **N**on potest. Quia dum Doctores vel consuetudo statuunt, tali hora posse sumi cibum, indulgent totum id, quod possunt: & assignant totum id, quod anticipari potest, ita ut nihil amplius anticipari valeat: ergo quæcumque anticipatio respectu horæ ab ipsis praescripta non erit levis, sed notabilis, & ita constituet non solum leue, sed graue piaculum. Sic Ioann. Sancius in select. dub. 53. numer. 2.

³²⁷
Potest plane. Potest licet omnino. Quia hora praescripta pro prandio siue à Doctores, siue à consuetudine, est hora, quæ seruanda est morali modo: Ergo poterit dari aliqualis anticipatio, iuxta quam absque culpa prandere valeas. Ita Pasqual. decis. 147. n. 2. Diana part. 5. tractat. 5. resol. 18. Bossi. de iubil. sect. 4. casu 18. num. 20. Leand. tr. 5. d. 5. q. 13.

³²⁸
Cum his Pinor. Cum his opinor existimans amicum meum Ioannem Sancium alias in re morali benignum, circa hanc quaestionem rigidum admodum se ostendisse. Vnde crediderim, posse ieiunantes, ante horam à consuetudine, vel Doctores praefixam per aliquod breue tempus nempe dimidia circiter horæ prandium anticipare, nulla causa iusta interueniente. Nam

DV BIV M LXV.

Quid dum cenat, pulsus horologij vnici mediam noctem designantes exaudiat: teneaturne à cena cessare, si die sequenti ieiunare debeat?

³²⁹
Non tenetur. Quia quando cenans si-
gnum mediae noctis exaudiat, est in cena. Non tenetur possessione, quæ est actio pertinet ad diem, tunc. quæ tunc finitur: Poterit igitur continuare cenam quovisque illam perficiat; praecipuum namque ieiunij non obligat, ut quis se possessione, quam habet supra diei antecedentis commestione, abdicet. Sic Pasqual. decis. 160. allegans id à viris doctis admodum affirmari, quos se consultasse testatur.

Tenetur omnino, mox ut audierit horam duodecimam à cena cessare. Quia dato ultimo horologij pulsu mediam noctem designantes, incipit dies sequens ieiunij: ergo incipit ieiunandi obligatio. Ita Sancius l. 2. de marimon. d. 41. num. 40. Villalob. part. 1. sum. tractat. 1. diffie. 21. num. 7. Trullench. lib. 3. Decalog. cap. 2. dubio 4. num. 8. Sancius in select. d. 42. num. 19. & 20. Palao part. 1. tract. 3. d. 3. punct. 8. numer. 10. Fagundes praecip. 4. lib. 1. cap. 10. num. 2. & 3. Diana p. 3. tr. 4. ref. 36. & p. 10. tr. 16. resol. 17. citans Leandrum.

³³¹
Certum hoc mihi. Nam ex prima sententia sequeretur, posse te saltè absque graui piaculo, carne in die ieiunij vesci, si incepit in die noctis ieiunij paulo ante mediam noctem cenare. Et licet demus Pasqualigo, dari paritatem materiae respectu temporis, non tamen id ei concedam respectu quantitatis notabilis cibi, quæ ex illo perbreui tempore potest absumi, & per quam ieiunium violatur. Ex Diana.

CAPVT X.

Circa dies, quæ ex iure aut ex consuetudine est seruandum ieiunium.

DV BIV M LXVI.

An Quadragesimale ieiunium sit ex iure diuino?

³³²
S de iure diuino, non solum de Canonico. Quia id asserit sanctorum Patrum auctoritas, quæ locum valide rationis ingerit. Nam D. Augustinus Epist. 118. ad Ianuar. cap. 5. & ad Psalm. 100. D. Ambrosius serm. 23. & 24. D. Leo